

Beslissing

Klachtnummer: KC 20-059

Klachtdatum: 17 december 2020

Klager: klager

Verweerders: 1 GZ-psycholoog/regiebehandelaar
2. psychiater

Betreft: Wvggz-klacht over beperken van de bewegingsvrijheid

Verloop van de behandeling van de klachten

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt het klaagschrift dat klager (klaagster) op 17 december 2020 heeft ingediend. De klacht richt zich tegen een beperking van het recht op bewegingsvrijheid. Uit de toelichting volgt dat zij bewegingsvrijheden buiten de afdeling en onbegeleide toegang tot de patio/binnenplaats wenst.

Verweerders hebben op 17 december 2020 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

Op 22 december 2020 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Videobutler. De klachtencommissie die de klacht ter zitting heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw H. van der Pol, psychiater n.p.;
- mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid.

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

Verder waren aanwezig:

- klaagster, bijgestaan door haar patiëntenvertrouwenspersoon (pvp);
- verweerder 1.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klaagster het behandeldossier ingezien en zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Toelichting van klaagster

Klaagster heeft er bezwaar tegen dat ze vanwege de coronamaatregelen (handen wassen, anderhalf meter afstand houden en een mondkapje dragen) op de afdeling moet blijven en haar vrijheden zijn ingeperkt. Ze wil graag eerst begeleid en later onbegeleid naar buiten kunnen gaan. Als het voor de kliniek beter uitkomt, wil ze ook gelijk wel onbegeleide vrijheden hebben.

Het is niet haar bedoeling dat ze buiten drugs gaat gebruiken, maar ze wil graag buiten een luchtje scheppen, ook vanwege haar psychische toestand. Ze gebruikt veel drugs. De huidige situatie is

moeilijk voor haar. Ze weet wel dat de kliniek zich zorgen maakt over haar. Ze heeft er geen moeite mee om twee weken te wachten met drugs gebruiken, zodra er een coronavaccin is. Ook zonder vaccin kan ze drugs halen. De kliniek zegt dat ze coronabesmettingen kan veroorzaken, als ze te vaak drugs gaat halen. Ze is het hiermee niet eens.

In de kliniek heeft ze ook wel een aantal keer harddrugs gebruikt. Ze erkent dat ze met een dealer afspraken maakt om drugs aan haar te verkopen. Als ze positief getest is op cocaïne, dan moet ze 24 uur op haar kamer blijven. Ze gebruikt normaalgesproken de drugs buiten de kliniek. Zodra de drugs is uitgewerkt, dan gaat ze weer terug naar de kliniek. Zonder drugs is ze niet happy. Dit heeft een slechte uitwerking op haar: ze raakt dan haar evenwicht kwijt.

Het klopt dat er bij de patio altijd begeleiding is. Deze begeleiding is niet per se bedoeld voor haar. Daar heeft ze geen moeite mee. De aanwezigheid van begeleiders vindt ze zelfs wel gezellig. Ze vindt het prettig om op de patio te zijn. Ze krijgt alle gelegenheid om daar te zijn. Ze kan zich voorstellen dat ze soms weleens alleen op de patio wil zijn. Dat zou ook mogelijk moeten zijn.

Op de afdeling wordt ook drugs gebruikt. Ze snapt niet waarom zij nu binnen moet blijven. Iedereen is een verslaafde. Ze heeft nooit behandeling gekregen. Er wordt heel slecht over haar gesproken.

De pvp licht toe dat het erom gaat dat klagster vrijheden buiten de kliniek wil, eventueel eerst onder begeleiding. Voor de corona-uitbraak was dit ook mogelijk. Ze wil graag de kans krijgen om te laten zien dat ze met deze vrijheden om kan gaan. Hij kan zich voorstellen dat ze gecontroleerd kan gebruiken op de afdeling. Ze stond ook op de lijst voor overplaatsing naar een kliniek in elders in Nederland waar dit mogelijk is.

Toelichting van verweerder

Verweerder merkt op dat in het verweerschrift de incidenten van enkele maanden zijn opgenomen. De lijst van voorvallen is nog veel groter. Ook bij begeleide verloven hebben zich incidenten voorgedaan, bijvoorbeeld doordat klagster dan probeert te ontluchten. Wanneer ze vervolgens drugs gebruikt, leidt dit tot onveilige situaties voor zowel de afdeling als klagster zelf. Ook begeleide verloven zijn dus in het verleden niet goed verlopen. In de afgelopen jaren is het heel moeilijk gebleken om met klagster afspraken te maken.

Op 22 september 2020 is een zorgmachtiging afgegeven. Vervolgens heeft ze de redenen voor de beperking uiteengezet in de artikel 8:9-brief. Corona maakt dat het geschetste gevaar nog groter is. Tijdens de verloven zijn de coronamaatregelen niet door klagster in acht genomen. Dit is een complicerende factor, maar niet de hoofdreden om de beperking op te leggen.

Naar aanleiding van de zorgmachtigingszitting is het artikel 8:9-formulier opgesteld op basis van de zorg die in de zorgmachtiging is opgenomen. Op 30 september 2020 is er een aanvulling gedaan op deze eerdere brief. Deze laatste beslissing is het meest actueel; de daaraan voorafgaande beslissing geldt niet langer.

De beslissing van 30 september 2020 is inderdaad gevolgd door de mededeling van de geneesheer-directeur op 30 oktober 2020. Dat kan kloppen, omdat het bureau geneesheer-directeur in eerste instantie niet doorhad dat de verplichte zorg werd uitgebreid.

Verweerder is aangewezen als zorgverantwoordelijke. Zij is geen arts/psychiater. Ze is gemandateerd

om zelfstandig dergelijke beslissingen te nemen. De geneesheer-directeur draagt zorg voor de informatiebeslissing. De zorgverantwoordelijke heeft de mogelijkheid om deze beslissing te nemen, zonder vooraf overeenstemming met de geneesheer-directeur te zoeken. Het kan zijn dat zij achteraf hoort dat de geneesheer-directeur het inhoudelijk niet eens is met deze beslissing.

In de brief van de geneesheer-directeur waarin zij aangewezen is als zorgverantwoordelijke staat dat ze stukken voorlegt aan de psychiater. Verweerder 2 is als psychiater van alles op de hoogte. Dit beleid en deze beslissing zijn ook met hem afgestemd en kunnen op zijn goedkeuring rekenen.

Er is sprake van een aanmelding voor een vervolgbehandeling elders in Nederland. Klaagster staat hiervoor op de wachtlijst. Patiënten van desbetreffende afdeling krijgen voorrang. Ze hoopt dat de overplaatsing naar deze meer passende setting snel kan plaatsvinden. De curator staat ook achter dit beleid en vindt dit een goed perspectief voor klagster.

Ze wil best overwegen om begeleide verlopen toe te kennen, ook gelet op het perspectief van overplaatsing. Dit moet in overleg met klagster plaatsvinden. Er wordt beoordeeld of begeleid verlov in januari mogelijk is. Het risico op drugsgebruik en het daarmee samenhangende gevaar blijven echter onverminderd aanwezig.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht richt zich tegen een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan een klacht over een dergelijke beslissing beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

Beoordeling van de klacht

De klachtencommissie stelt vast dat op grond van de afgegeven zorgmachtiging een beperking in het recht op bewegingsvrijheid als vorm van verplichte zorg opgelegd kan worden. Verplichte zorg kan alleen worden verleend voor de doelen genoemd in artikel 3:4 van de Wvggz.

Uit de beslissing en het verweerschrift volgt dat de beperking is opgelegd, omdat klagster bekend is met fors middelengebruik, met name wanneer zij buiten de kliniek verblijft of zich aan het toezicht weet te onttrekken. Onder invloed van drugs kan ze psychotisch decompenseren en fors verbaal en fysiek agressief gedrag vertonen. Bovendien is ze onder invloed van drugs (seksueel) ontremd en is sprake van decorumverlies. Daarnaast levert dit overlast en gevaar op voor zowel medepatiënten als personeel. De vrijheidsbeperking is volgens verweerders nodig om terugval in gebruik te voorkomen. Klaagster probeert bij elke gelegenheid die zich voordoet aan drugs te komen. Anders dan klagster lijkt te veronderstellen, vormt het onvoldoende naleven van de coronamaatregelen niet de aanleiding om tot de beperking over te gaan.

De klachtencommissie begrijpt hieruit dat de beperking noodzakelijk geacht werd om ernstig nadeel voor klagster en voor medepatiënten af te wenden (artikel 3:4, onder b). Zij oordeelt dat de noodzaak tot het opleggen van deze beperking door verweerder voldoende aannemelijk is gemaakt. De inzage in het behandeldossier bevestigt het door verweerder geschetste toestandsbeeld. Klaagster heeft ter zitting bovendien erkend dat zij regelmatig drugs gebruikt en zowel binnen als buiten de afdeling aan drugs probeert te komen.

Deze beperking brengt met zich mee dat klagster niet zonder begeleiding op de patio mag komen

en geen bewegingsvrijheden buiten de afdeling heeft. Wat betreft dit eerste onderdeel is ter zitting gebleken dat klaagster hiertegen feitelijk geen bezwaar heeft. Bovendien geldt voor alle patiënten die in de patio verblijven dat sprake is van toezicht door begeleiding. Klaagster kan te allen tijde aangeven dat zij in de patio wil verblijven. Bovendien blijkt uit de lijst met voorvallen dat klaagster tijdens haar verblijf op de patio geprobeerd heeft aan drugs te komen. Deze beperking voldoet daarom naar het oordeel van de klachtencommissie aan de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid, zoals omschreven in artikel 3:3 van de Wvfgz. Dat geldt ook voor de ingeperkte bewegingsvrijheid buiten de afdeling. Tijdens eerdere (begeleide) verlopen is klaagster meermaals ontvlucht en heeft zij van deze gelegenheid gebruik gemaakt door drugs te verkrijgen en te gebruiken. Het is niet gelukt om met klaagster tot afspraken te komen om vrijheidsmomenten op een verantwoorde wijze te laten verlopen.

Het vorenstaande leidt tot de conclusie dat de beperking van de bewegingsvrijheid terecht en op juiste gronden is opgelegd. De beperking voldoet aan de voorwaarden uit hoofdstuk 3 van de Wvfgz. In zoverre is de klacht inhoudelijk **ongegrond**.

Een oplegging van een beperking moet daarnaast voldoen aan de formele vereisten van artikel 8:9 van de Wvfgz.

De klachtencommissie heeft geconstateerd dat de beperking van de bewegingsvrijheid – naast enkele andere verplichte zorgvormen – is aangezegd op 22 september 2020; de mededeling van de geneesheer-directeur, zoals bedoeld in artikel 8:9, derde lid van de Wvfgz, dateert van 25 september 2020. Vervolgens is deze beperking opnieuw aangezegd bij brief van 30 september 2020; hiervan heeft de geneesheer-directeur mededeling gedaan op 30 oktober 2020. Ten opzichte van de brief van 22 september 2020 bevat deze laatste aanzegging een uitbreiding van de verplichte zorg, namelijk doordat klaagster haar pinpas niet in eigen beheer mag hebben.

De klachtencommissie is van oordeel dat klaagster in het licht van de omstandigheden tijdig is geïnformeerd over de beslissing van 22 september 2020 en de daarin opgenomen verplichte zorgvormen. Hierbij heeft zij betrokken dat klaagster niet geklaagd over de tijdigheid van de uitreiking; dat de klacht dateert van 17 december 2020 en dat zij door eerder ingediende klachten op het hoogste was van het klachtrecht.

Voor de beslissing van 30 september 2020 geldt niet dat deze tijdig is uitgereikt. Deze mededeling heeft bijna een maand op zich laten wachten, wat niet kan gelden als voldoende tijdig en zorgvuldig. De klachtencommissie ziet echter geen aanleiding om de klacht hierom gegrond te verklaren, aangezien deze beslissing geen nieuwe of andere beperking van de bewegingsvrijheid met zich mee heeft gebracht. Klaagster heeft in deze procedure alleen over de beperking van de bewegingsvrijheid geklaagd en over deze beperking is zij dus wel tijdig geïnformeerd. Wel dienen de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke in het vervolg er scherper op toe te zien dat dergelijke mededelingen spoediger worden uitgereikt.

Daarnaast heeft de klachtencommissie vastgesteld dat de beslissing is genomen door verweerder 1. Zij is aangewezen als zorgverantwoordelijke. Aangezien zij geen psychiater is, moet ze op grond van artikel 8:9, eerste lid, onder c van de Wvfgz *voorafgaand* aan de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg hierover met de geneesheer-directeur overeenstemming bereiken. Dit voorschrift is niet in acht genomen, zo is gebleken ter zitting. Weliswaar zou overleg zijn gevoerd met een psychiater en is de beslissing – nadat deze genomen is - toegezonden aan de geneesheer-directeur; dit ontslaat verweerder 1 niet van de plicht om vooraf de beslissing aan de geneesheer-directeur

voor te leggen en met deze afstemming te zoeken. In zoverre is de klacht op formele gronden **gegrond**. De klachtencommissie stelt gelet op bovenstaande inhoudelijke overwegingen vast dat klaagster hierdoor niet benadeeld is. Dit gebrek vormt daarom geen aanleiding om de beslissing te vernietigen.

Voor het overige voldoet de beslissing aan de vereisten van artikel 8:9 van de Wvvgz en is de klacht **ongegron**d.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht tegen de beslissing tot beperking van de bewegingsvrijheid vanwege de schending van artikel 8:9, eerste lid, onder c van de Wvvgz **gegrond** en voor het overige **ongegron**d. De beslissing kan in stand blijven.

Deze beslissing is op 22 december 2020 genomen door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw H. van der Pol en mevrouw A. Wolsink, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer mr. E. Krol.

Beroepsmogelijkheid

Tegen deze beslissing kunnen klaagster en verweerders binnen zes weken na kennisneming van de beslissing van de klachtencommissie een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland om een beslissing van de rechtbank over deze klacht (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 24 december 2020 verstuurd aan klaagster, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.